

Jedan kamion i jedna pjesma

"Prvi sam se put sreo s Afrikom u Keniji. Štoviše, za mene Afrika 'jest' Kenija jer svaki put kada sam otišao u tu veličanstvenu zemlju doživio sam senzaciju putovanja cestama cijeloga kontinenta. U glavama Afrikanaca, Afrika se doživljava kao cjelina, iznad i preko svih geografskih granica", rekao je Miguel Aranguren, pisac i član Kulturnog komiteta Harambee povodom desete obljetnice osnivanja Harambee, u Rimu.

10.10.2012.

Članak na temu desete obljenice
Harambee.

Kratkotrajna slika

Kada me ljudi pitaju o mojim sjećanjima na Afriku, za jedan kratki opis, za jednu sliku koja bi predstavila opis cijeloga kontinenta, sjećanje me gotovo uvijek vrati na događaj koji bi se drugima mogao učiniti trivijalnim jer nije nikako povezan s avanturama koje ispunjavaju neke od mojih romana. Ne uključuje pitoreskne opise krajolika ili životinja, a ni nikakav neobičan događaj ili emocionalno iskustvo. Radi se o nečemu posve drugačijem; o jednom od onih jednostavnih, ali izvornih događaja.

Nekoliko sati prije toga stigao sam s prijateljem u grad Meru u samom središtu Kenije. Bus koji nas je dovezao iz Nairobija kasnio je čak i više nego je to uobičajeno za Afriku, gdje se vrijeme mjeri drugačije nego na drugim kontinentima. Zbog toga sve do sljedećeg jutra nećemo moći nastaviti svoje putovanje u podnožje planine Kenija. Nakon što smo se prijavili u pristojan hotel izašli smo prošetati glavnom ulicom, širokom i loše asfaltiranoj. Jednostavno smo se željeli opustiti promatrajući beskrajno prolaženje muškaraca, žena i djece, što je karakteristično za sve pločnike u Africi.

“Što to oni pjevaju?”

Najednom mi je pozornost privukao zvuk motora, ne baš dobro ugođenog, popraćenog zborom muških glasova. Okrenuo sam se i ugledao stari kamion kako dolazi sredinom ceste usred oblaka ispušnih plinova. U

prikolici se nalazio veliki broj radnika pokrivenih prašinom nakon napornog radnog dana na gradilištu – pretpostavio sam da su dan proveli razbijajući kamenje, miješajući cement, asfaltirajući ceste. Zajedno su pjevali neke jednostavne stihove, uz pratnju ritmičkog bubnjanja svojim ručnim alatom o stjenke svoga kamiona.

Fasciniran, zaustavio sam se i promatrao ih kako prolaze. „Što to oni pjevaju?“ pitao sam svog prijatelja koji je bio rodom iz tih krajeva. Na nekoliko je sekundi poslušao riječi pjesme. „Zahvaljuju Bogu,“ jednostavno je odgovorio, „za plodove današnjeg dana.“

Istinska Afrika

Kao što rekoh, to je samo jedna crtica, najmanji potez kistom na slici mojih sjećanja o Africi. Ali nekoliko događaja mogu dati bolju ili jasniju sliku onoga što Afrika jest – istinska

Afrika, a što se ne prikazuje na standardnim slikama koje neki koriste, u najboljoj namjeri, kako bi potaknuli savjest Zapada koji su postali osjetljivi na slike koje instrumentaliziraju patnje Afrikanaca u nemogućnosti da sami pišu svoju priču.

Svi zajedno!

Taj kamion pretrpan radnicima koji zajedno pjevaju dok sunce zalazi, ostavljajući postrani sukobe, svađe i trvenja koja prirodno nastaju dok se skupa radi na istom projektu dan za danom, čini mi se poput ostvarivanja *harambee*, riječi koja na swahiliju označava afrički način (koji pripada plemenima iz regije Nila) rješavanja sukoba: obiteljskih problema, susjedskih odnosa, građanskih dužnosti čak i ciljeva plemena, bez individualizma koji bi bio besmislen u zemljama koje su upoznale oskudicu i siromaštvo, ali svi zajedno

veslaju u istom smjeru s jednim ciljem postizanja općeg dobra.

Rimski počeci

Godinama kasnije imao sam sreće otići u Rim na kanonizaciju svetog Josemarije Escriva, osnivača Opusa Dei. Cijeli se Rim činio kao jedna velika zabava, pun dobrih ljudi koji su bili zahvalni i Ocu, kako ga njegova djeca zovu, i apostolatu Djela po cijelome svijetu. Bila je tako velika gužva – veća od ijedne do tada u Rimu – informacijski punktovi bili su postavljeni na brojnim mjestima u gradu kako bi riješili brojne od probleme koji iskrsnu među stotinama tisuća hodočasnika – ovo je zaista bio prekrasni *harambee*! Ne samo da su davali turističke informacije, liturgijske informacije te informacije o javnim službama koje su bile osnovane posebno za potrebe kanonizacije; upravo sam na tim informacijskim punktovima prvi put

i čuo za projekt Harambee2002 koji sada slavi svoju desetu obljetnicu. Hodočasnici koji su došli iz cijeloga svijeta bila je ponuđena mogućnost da doniraju novac kao gestu sinovske zahvalnosti i kako bi pomogli seriju projekata u subsaharskoj Africi, kroz krovnu organizaciju nazvanu... Harambee2002.

Napredovanje

Neki od nas mogli su pomisliti da je Harambee 2002 počeo i završio ondje – kako ćemo za nekoliko mjeseci čuti za neke socijalne projekte u Africi kojima su pomogle naše donacije. I ta je informacija i objavljena, naravno, ali Harambee2002 – Harambee-Afrika – otišao je puno dalje od toga. Godina za godinom pokazuje kako Harambee2002 nije bio samo rezultat veličanstvenog događaja – kanonizacije jedinstvenog sveca, kojem se čitavi svijet činio malenim

kada se radilo o širenju vatre mira i zajedničke dobre volje. To je izvor čvrste obveze najrazličitijih organa u brojnim zemljama u Africi i stotina volontera koji su se pridružili tom putovanju – putovanju brzom i ritmičnom poput koraka svih Afrikanaca koji hodaju duž ceste svoga kontinenta – čiji je jedini cilj izvući dobrobit iz svakog svog programa i učiniti ih trajnim protagonistima dobrog.

Sami su akteri svoga razvoja

Sveti Josemaria i sam je bio vrlo uvjeren u ovaj pristup: taj o pomaganju ljudima u potrebi da sami postanu akteri svojih promjena kako nikada ne bi osjetili kao da samo primaju milosrđe. U veličanstvenom *Harambee*, kroz sredstva i upute koje daju socijalni projekti, svaki korisnik dodaje svoje vlastite želje za učenjem i poboljšanjem, kako bi donio plod i

umnožio ono što je primio pomažući svojim sugrađanima i nastavljajući rasti.

Nema granica

Prvi sam se put sreo s Afrikom u Keniji. Štoviše, za mene Afrika *jest* Kenija jer svaki put kada sam otišao u tu veličanstvenu zemlju doživio sam senzaciju putovanja cestama cijeloga kontinenta. U glavama Afrikanaca, Afrika se doživljava kao cjelina, iznad i preko svih geografskih granica vezanih za nedavnu i često traumatičnu prošlost. Zbog svega toga projekt Harambee je dragocjen, ispunjen mirom, s iskonskim mogućnostima za provedbu ljudskog napretka.

Samo jedna rasa: rasa djece Božje

Kao da to nije dovoljno, u Africi sam također imao sreće da shvatim neke od ideja i uvjerenja koje su ispunjale srce svetog Josemarije, svećenika koji

je bio ispred svoga vremena, za kojeg, baš kao i za Afrikance, nisu postojale granice u smislu linija razdvajanja koje bi prigušile njegove želje da čini dobro svojim prijateljima. Zaista, tijekom te šetnje centrom Merua, potaknut pojavom raspjevanih radnika, na usnama mi se našla fraza svetog Josemarije, **“postoji samo jedna rasa, rasa djece Božje.”** Ako razmislite o tome, to je zaista revolucionarna ideja jer čini sve muškarce i žene jednakima i sve nas skupa postavlja na razinu naših najviših težnji, otvarajući naše duše prema najopojnijoj od svih avantura: Bog se oslanja na nas, uključujući i svoju afričku djecu, da promijenimo svijet kroz svoja svakodnevna zanimanja. Sveti Josemarija imao je brži i jasniji način objašnjavanja: Bog nas želi svete u obavljanju našeg uobičajenog posla, u našim obiteljima i dužnostima, u našem uobičajenom okružju. Želi da budemo sveci u najzabačenijim

kutovima Afrike, gdje postoje ljudi koji imaju mnogo i oni kojima strašno manjkaju materijalne stvari. Želi da budemo sveti u zapadnim zemljama gdje možemo dati svoje vrijeme, kreativnost i novac, sve ih skupa pretvarajući u prekrasni *Harambee*.

Škole bez rasnih barijera

Kada sam u Africi bio kao mladić imao sam sreću vidjeti poruku svetog Josemarije stavljenu u praksu od strane brojnih ljudi koji su od Boga primili poziv da se pridruže njegovoj velikoj duhovnoj obitelji. Neki od njih, provodeći u djelo vrlo dinamičan oblik *harambee* ostavili su nam kao dar neke od vodećih škola i sveučilišta u Africi. A evo što naglašava nastojanja svetog Josemarije: jedine škole i sveučilišta koja bi on brojao bila bi ona u kojima nema nikakvih rasnih ni religijskih ograničenja, bilo za učitelje, druge

zaposlenike ili učenike. A u ono je vrijeme (mislim na početke Strathmore College i Škole Kianda 1960.-ih), kada je društveno neprihvatljivo bilo imati u razredu mješovite rase, provođenje slobode savjesti na ovakav način bilo nečuveno.

Hridi i novi horizont

Prisjećajući se tih dana svoje mladosti želim povezati još jedan događaj koji, za mene, govori sve o afričkom prihvatanju učenja svetog Josemarije. Jednog sam ljeta pomagao u čuvanju djece iz osnovne škole u ljetnom kampu. Kraj u kojem smo bili nalikovao je na raj: plaža na Indijskom oceanu, s briljantno čistom vodom, palme, lijepi bijeli pijesak, bogate zelene šume... S obale smo mogli vidjeti valove kako u daljini nestaju jer je koraljni greben u blizini štitio plažu od otvorenog mora. Nikada ne bismo mogli

pogoditi da će upravo taj greben uzrokovao smrt Santiaga Eguidazu, mladog Španjolca, člana Opusa Dei, koji je nekoliko godina radio na svim apostolskim poslovima koje je Prelatura organizirala u Keniji. Njegova je iznenadna smrt bila strašan šok za djecu i za odrasle, jer je Santi, koji je bio vođa kampa, stavio cijelo srce u pomaganje svakome na bilo koji način na koji je mogao.

Nakon što mu je tijelo izvađeno iz vode i proneseno plažom, skupina djece briznula je u jak plač. Ali primijetio sam jednoga koji je bio prilično miran te se čak i tiho igrao s pijeskom.

„Zar nisi tužan?“ pitao sam ga.

Rekao mi je da je prošlog popodneva razgovarao sa Santiagom. Dugo su razgovarali i Sandi mu je otvorio nove horizonte u životu. Između ostaloga ohrabrio ga je da se sjeća

svoga Anđela Čuvara, da ga moli za pomoć, da s njim razgovara i da ga moli za malene usluge u svakodnevnom životu.

„Ali, znaš, ja nisam kršten“ maleni mu je dječak rekao misleći da ga to isključuje iz svake božanske dimenzije.

Santi, kao dobar sin svetog Josemarije, prekrasnim ga je smiješkom uvjerio objašnjavajući da svatko, uključujući i ljude koji nisu kršteni, ima nebeskog Anđela dodijeljenog sebi čiji je jedini zadatak da učini sve što može kako bi nas doveo do vječne sreće.

Usprkos njegove tuge zbog smrti prijatelja, taj je maleni dječak još uživao ono što je sigurno bila prva duhovna sreća u cijelom njegovom životu.

Duh Harambee

Vrlo je teško poznavati Afriku i ne biti privučen duhom Harambee. Ali još je teže usprotiviti se radu kojeg provodi ova organizacija, koja je sada rasprostranjena diljem svijeta, ima vrlo značajne pristaše i neizbrojivo mnogo poniznih donatora, baš u Afričkom stilu, koji se skupljaju kako bi financirali razmjernan broj projekata koji imaju vrlo izravan, pozitivni učinak na živote muškaraca i žena, staraca, odraslih, mladeži i djece.

I još se jednom možemo vratiti na to kako je sve počelo, na proslavi u Rimu gdje su se spajali nebo i zemlja kako bi potvrdili univerzalni poziv na svetost kojeg je promicao svetac koji je bio suputnik milijunima ljudi, uključujući i neke u različitim zemljama u Africi.

Harambee je predodređen da nastavi ovo srcu drago iskustvo, da nastavi stavljati ljudsko lice na nove projekte

čiji cilj nije samo unaprijediti
postojeće uvjete, već pomoći u
širenju ispravnijeg shvaćanja svega
afričkoga, na dobro Afrikanaca.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/jedan-
kamion-i-jedna-pjesma/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/jedan-kamion-i-jedna-pjesma/) (7.08.2025.)